

Het wijngoed

Hayo Canter Cremers

Copy rights 2026 H.C.J. Canter Cremers

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd (electronisch/digitaal/AI software) gegevensbestand en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of in enige vorm of andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van H.C.J. Canter Cremers of zijn wettelijke vertegenwoordigers.

Apeldoorn, september 2026

Het wijngoed

1 Jean en Clothilde

Mijn overgrootvader Jean begon er mee. Mijn opa ontwikkelde het. Mijn vader perfectioneerde het. Mijn broer en ik profiteerden, net als onze vrouwen. Wat het doet met mijn kinderen zal ooit blijken. Misschien valt het mee.

Je moet begrijpen dat ik stam uit een geslacht van boeren. Generaties terug begon mijn familie hun lichamen te verslijten met het bewerken van een paar akkers niet gek van Bordeaux. Vooral de eersten hadden het zwaar. Nagenoeg alles ging met hand en dier. Hun ruggen waren gebroken voor ze vijftig werden. Als ze dat al haalden.

Van mijn overgrootvader Jean weet ik niet heel veel. Ik was nog niet geboren toen hij stierf. Mijn kennis van hem komt uit de verhalen die jaar na jaar worden herhaald op familiebijeenkomsten. Zoals dat gaat met in de loop der tijd toenemend verlies van detail en groeiende mate van overdrijving. Misschien niet de meest betrouwbare bron, maar het geeft toch een idee. Een soort impressionistische omschrijving van de man en wat hij tot stand bracht.

Het begon er mee dat hij al jong anders was. In die tijd was het ook in onze familie gewoon dat kinderen eenvoudig in het werk van de ouders vielen en de gewoonten van de ouderen voortzetten. Een leren riem of zweep lag altijd voor het grijpen om onwillige paarden, ezels en zonen de nodige discipline bij te brengen. Desnoods ook dochters. Nadenken werd niet gestimuleerd en nog minder gewaardeerd.

En dat deed mijn overgrootvader nu juist wel. Talloos moeten de pogingen zijn geweest om hem in het gareel te brengen. Om de haverklap moest hij dagen en soms zelfs weken herstellen van weer een les in volgzzaamheid. Naarmate ik ouder werd, werd zijn lijden steeds erger. Ik herinner me een verhaal waarin hij in mijn kleuterjaren een slag met een riem op zijn billen kreeg. Tijdens een familiefeestje in mijn puberteit overleefde hij de dezelfde afranseling ternauwernood. Wat ook de waarheid was, het weerhield mijn overgrootvader er niet van stug te volharden in het steeds opnieuw zijn mening geven. De karige beloning voor al het gezwoeg van zijn vader op de kleine tien hectare aan akkers ter discussie te stellen.

Kort na zijn tweeëntwintigste verjaardag hadden Jean en wij geluk, denken mijn opa, mijn vader en ikzelf: zijn vader overleed. Als enige jongen in het gezin moest hij het agrarische bedrijf verder bestieren. Of hij ook dat ter discussie stelde is uit de overleveringen niet op te maken. Aangezien hij op dat gebied een eer had hoog te houden zou je verwachten van wel. Misschien had hij geen keus, of heeft zijn moeder hem gesmeekt: hoe het ook zij, hij nam het keuterbedrijfje onder zijn hoede. In die tijd had de man het nog voor het zeggen. Hij drukte dan ook snel zijn eigenzinnige stempel op het bedrijf. Een feit waarvoor ik hem nog steeds

zeer dankbaar ben. Niet voor niets bezoek ik zijn graf veelvuldig en onderhoud ik het nauwgezet. Net als mijn opa en mijn vader het voor mij deden.

De grootste verdienste van Jean was dat hij inzag dat het geen enkele zin had door te gaan met het telen van graan en andere bulkgewassen op zo'n klein stukje grond. Toenemende mechanisatie gaf boeren de gelegenheid steeds grotere stukken land te gaan bewerken. In zeker zin was er zelfs sprake van dwang want de aanschaf of inhuur van machines vereiste natuurlijk grote investeringen die op de een of andere manier terugverdiend moesten worden. Meer kosten moeten worden gecompenseerd met meer inkomsten. Anders ga je kopje onder.

Aangezien de gemiddelde opbrengsten van gewassen in de loop der jaren zowel in kilo's als in geld marginaal stijgen, moesten extra inkomsten komen van een groter areaal. Vanzelf leidde dat tot agrarische bedrijven die steeds meer grond aankochten om te kunnen overleven. Ten kostte van andere agrariërs die er, meestal gedwongen door de bank of andere financier, de brui aan gaven.

Voor de banken was het een groot feest, voor de dwangmatig investerende boeren niet direct. Voorheen waren de akkers al decennia of eeuwen familiebezit. Nu moest ook de rente op de leningen voor de grondaankopen op de akkers worden terugverdiend. De opbrengsten voor de massa producten bleef laag. De kosten van de machines en hun brandstof stegen wel jaarlijks. Enige uitweg was nog meer grond kopen en nog grotere arealen graan en andere dingen verbouwen. Hetgeen weer grotere investeringen en kosten met zich mee bracht. Een spiraal die de bankiers zeer rijk maakte over de rug van de hardwerkende boeren.

Eigengereid als hij was besloot Jean niet aan deze trend mee te doen. Het begin van ons fortuin. Na een jaar hard werken en nauwelijks beloning omdat de graanprijzen weer eens laag waren besloot hij zijn eigen gedachten te volgen.

In 1926 zette hij een halve hectare apart en plantte er een variëteit aan wijnstokken op. Van elke variëteit hield hij heel precies bij hoe de plant zich ontwikkelde, hoeveel druiven er aan kwamen, of de druiven goed rijpten, welke gevoelig waren voor schimmels en andere ziekten. Tot slot natuurlijk ook of de wijn die hij ervan maakte wel smaakte. De aangrenzende burens en het naburige dorp verklaarden hem voor gek. In de ruim honderd kilometer verderop gelegen streek rond St. Emilion was het logisch. Hier in de agrarische binnenlanden was het credo: doe maar gewoon als de anderen dan doe je al gek genoeg.

Onze overgrootvader had er ongetwijfeld kennis van genomen, maar trok zich er niets van aan. Alle commentaren schudde hij van zich alsof het druppels van een regenbui op zijn jas waren. De rest van zijn akkers zette hij vol met groenten en kruiden die hij rechtstreeks vers aan restaurants en op de markt ging verkopen. Het leverde hem veel betere prijzen voor zijn producten op en een mogelijkheid om in ieder geval een deel van zijn inkomen te onttrekken aan de ogen van de fiscus. Een enkele boer in zijn omgeving begon zich achter de oren te

krabben. Wellicht was hij toch niet helemaal zot. In onderlinge gesprekken konden ze dat zonder gezichtsverlies niet toegeven en verklaarden hem steevast voor nog gekker dan gek.

Op de weekmarkten in de dorpen in de wijde omgeving stond hij bekend om de goede kwaliteit groenten en kruiden die hij verkocht. Daarnaast had hij nog een ander imago: een echte Don Juan. Zijn krachtige gebruinde voorkomen, stevige kaaklijn, blauwe ogen en weelderige haardos maakte veel indruk op de verveelde vrouwen uit verwaarloosde

Dit verhaal gaat natuurlijk nog verder. Hoe? Je kunt het lezen door me een email te sturen.

Dan stuur ik je het hele verhaal als epub of pdf toe. Geef maar aan wat je wil.

Vriendelijke groeten, Hayo Canter Cremers